

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди**

Т. Довженко, І. Небитова, В. Шищенко

**ПІДГОТОВКА ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПЕДАГОГІКИ
(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
другого року навчання зі спеціальності 013 – Початкова освіта)**

Методичні рекомендації

Харків – 2024

УДК 378.147.091.33-027.22(072)

Рецензенти:

Серих Л.В. – завідувач кафедри теорії і методики змісту освіти комунального закладу «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», кандидат педагогічних наук, доцент.

Мкртічян О.А. – завідувач кафедри початкової і професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, доктор педагогічних наук, доцент.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 1 від 17.01.2024.

Автори: Довженко Т., Небитова І., Шищенко В.

Методичні рекомендації. Підготовка та оформлення курсової роботи з педагогіки: (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти другого року навчання зі спеціальності 013 – Початкова освіта) – Х. : ХНПУ, 2024. – 52 с.

У методичних рекомендаціях представлено процедуру підготовки, вимоги до змісту та оформлення курсової роботи з педагогіки за спеціальністю 013 – Початкова освіта. У матеріалах наведено методику написання курсової роботи, в основу яких покладено вимоги нормативних документів (державних стандартів) щодо оформлення структурних елементів курсової роботи. Методичні рекомендації розроблено на основі нормативних документів і «Положення про випускню кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди». Призначено для викладачів закладів вищої освіти та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти другого року навчання зі спеціальності 013 – Початкова освіта.

Видано за рахунок укладачів

©Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
© Довженко Т., Небитова І., Шищенко В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	6
1.1. Вибір теми курсової роботи.....	6
1.2. Етапи написання курсової роботи.....	6
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА Й ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	8
2.1. Вимоги до структурних елементів курсової роботи.....	8
2.2. Загальні вимоги до оформлення тексту курсової роботи.....	14
РОЗДІЛ 3. ПІДГОТОВКА КУРСОВОЇ РОБОТИ ДО ЗДАЧІ, НАПИСАННЯ ТЕЗ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	15
3.1. Процедура підготовки курсової роботи до здачі.....	15
3.2. Написання тез за результатами курсової роботи.....	15
3.3. Підготовка доповіді та презентації для виступу на науково-практичній конференції за результатами курсової роботи.....	15
3.4. Критерії оцінювання курсової роботи.....	16
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	19
ДОДАТКИ.....	20

ВСТУП

Курсова робота з педагогіки є однією з найважливіших форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти зі спеціальності 013 – Початкова освіта, в процесі виконання якої вони набувають базових умінь і навичок для подальшого проведення наукових досліджень під час навчання у бакалавраті та магістратурі.

Організація роботи щодо підготовки та здачі курсових робіт з педагогіки має базуватися на основних засадах Концепції розвитку освіти на період 2015-2025 років, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, Професійному стандарті вчителя початкових класів, Концепції нової української школи та інших державних нормативних документів.

В якості загальних рекомендацій щодо структури та оформлення курсової роботи для наукових керівників та здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти другого року навчання доцільно використовувати «Положення про випускню кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди».

Курсова робота з педагогіки є першим самостійним результатом науково-дослідної роботи здобувача вищої освіти в бакалавраті. Виконання курсових робіт дозволяє оцінити, наскільки здобувач вищої освіти вміє аналізувати, узагальнювати і робити правильні висновки за результатами науково-методичної роботи або обробки експериментальних даних, працювати з літературою та презентувати свою наукову роботу для обговорення. Курсову роботу слід виконувати дотримуючись принципу академічної доброчесності.

Теми курсових робіт з педагогіки визначаються тематикою кафедри початкової і професійної освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Слід зазначити, що тематика курсових робіт повинна бути актуальною, відповідати сучасному рівню і перспективам розвитку педагогічної науки, а також завданням професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Основною метою виконання курсової роботи є розвиток мислення, творчих здібностей здобувачів вищої освіти, прищеплення їм навичок самостійної роботи, що пов'язана з пошуком, систематизацією та узагальненням наукової і навчальної літератури. Студенти набувають умінь аналізувати і критично оцінювати досліджуваний науковий та практичний матеріал, проєктувати і здійснювати власні розробки, апробувати результати своєї роботи при вирішенні педагогічних завдань, робити висновки та оцінювати ефективність отриманих результатів.

Написання курсової роботи з педагогіки передбачає вирішення наступних завдань:

1. Розширення теоретичних знань здобувачів вищої освіти з питань, що розглядаються в курсовій роботі.

2. Залучення здобувачів вищої освіти до науково-дослідної роботи шляхом пошуку, аналізу, узагальнення, а також викладу матеріалів наукової та науково-методичної і періодичної літератури.

3. Розвиток навичок самостійної і практичної роботи з теми курсової роботи.

4. Підвищення наукового рівня за обраною спеціальністю.

Написання курсової роботи відіграє важливу роль у професійній підготовці майбутнього вчителя початкових класів, бо формує дослідний підхід до оцінки існуючих методик і технологій навчання та виховання молодших школярів, розвиває у студента такі особистісні якості, як цілеспрямованість, почуття відповідальності, ініціативність тощо.

Курсова робота має бути логічною та послідовною. Стиль викладення матеріалу – науковий. Слід пам'ятати, що матеріал дослідження має бути представлений узагальнено і коротко, без докладного переказу окремих першоджерел. Необхідно підкреслити, що для написання курсової роботи виділяють тільки ті аспекти, які представляють інтерес для сучасної педагогічної науки і взаємопов'язані з метою дослідження. Формулювання повинні бути короткими, чіткими і конкретними, аргументація – переконливою.

Рекомендовано використовувати вираз «на думку автора» або висловлювати думку в безособовій формі. Наприклад: «аналіз джерел інформації свідчить про те, що ...»; «На основі теоретичного аналізу можна стверджувати, що ...»; «Проведені нами дослідження вказують на ...» тощо.

У курсовій роботі необхідно дотримуватися єдності стилю викладення матеріалу, а також має бути забезпечена орфографічна, синтаксична та стилістична грамотність відповідно до норм сучасної української мови.

Рекомендовано, щоб результати курсових робіт були опубліковані в матеріалах науково-практичних конференцій, що проводяться для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти другого року навчання на факультеті початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

РОЗДІЛ 1. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Вибір теми курсової роботи

Студентам надається право вибору теми курсової роботи з педагогіки в межах тематики, яка визначається та затверджується кафедрою початкової і професійної освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди. (**Додаток А**). На кафедрі початкової і професійної освіти здійснюється розподіл студентів за науковими керівниками, з яким здобувачі вищої освіти можуть ознайомитися у встановлений термін на сайті факультету початкового навчання.

Студент може запропонувати власну тему для написання курсової роботи, що обов'язково має бути погоджено з науковим керівником заздалегідь. Якщо здобувач вищої освіти у встановлений термін не обрав тему курсової роботи, науковий керівник має право визначити її на власний розсуд.

Тематика курсових робіт повинна відповідати наступним вимогам:

- відповідність завданням підготовки майбутніх учителів початкових класів у конкретному напрямку;
- актуальність теми дослідження, відповідність сучасному рівню розвитку педагогічної науки і практики;
- залучення здобувачів до дослідницької діяльності та самостійного отримання знань;
- облік різноманітних інтересів студентів у досліджуваній галузі.

На період виконання курсової роботи за студентом закріплюється науковий керівник, який координує та спрямовує діяльність здобувача вищої освіти з проведення дослідження за допомогою індивідуальних консультацій.

Під час проведення консультацій науковий керівник контролює і коригує всі основні види діяльності студента

- збір, обробку і підготовку необхідного матеріалу;
- організацію методичної, експериментальної та дослідницької роботи;
- аналіз і узагальнення матеріалу;
- написання та оформлення курсової роботи.

1.2. Етапи написання курсової роботи

Під час виконання курсової роботи з педагогіки дуже важливими є логіка дослідження та виклад матеріалу, внаслідок чого робота над курсовим дослідженням поділяється на декілька етапів.

Перший етап – організаційний, що полягає в обранні теми та визначенні методологічного апарату дослідження. У результаті виконання першого етапу автор формує два документи: проєкт дослідження і план структури роботи або план викладу, який близький до змісту.

Другий етап – дослідний, що передбачає пошукову діяльність з добору матеріалу за темою дослідження з урахуванням складеного плану та обраних

методів і технологій. Робота проводиться на теоретичному і практичному рівнях, результати систематизуються та узагальнюються.

Третій етап – систематизація матеріалів, написання тексту, оформлення курсової роботи та отриманих результатів дослідження.

Наступні етапи пов'язані з підготовкою курсової роботи до здачі та написанням тез за результатами курсової роботи для участі у науково-практичній конференції.

Четвертий етап – підготовка тез за результатами курсової роботи.

П'ятий етап – представлення результатів курсової роботи на науково-практичній конференції факультету початкового навчання у вигляді доповіді з презентацією.

Етапи дослідження взаємопов'язані, попередній етап визначає зміст і успішність наступного етапу, тому доцільно виконувати їх у зазначеній послідовності.

Курсова робота з педагогіки повинна бути здана в терміни, що встановлюються кафедрою початкової і професійної освіти факультету початкового навчання, згідно з графіком освітнього процесу здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти другого року навчання.

Підготовлена і оформлена відповідно до вимог курсова робота подається науковому керівнику для перевірки у встановлені терміни.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА Й ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Вимоги до структурних елементів курсової роботи

Курсова робота з педагогіки має стандартну структуру та складається з декількох взаємопов'язаних частин тексту: титульного аркуша, змісту, вступу, основної частини роботи (2 розділи), висновків та списку використаних джерел. У кінці роботи можуть бути представлені додатки (якщо є необхідність).

Титульний аркуш вважається першою сторінкою курсової роботи, але номер на ньому не ставиться (**Додаток Б**). Титульний аркуш повинен включати найменування закладу освіти, факультету, кафедри, повну назву роботи, ПІБ автора із зазначенням курсу і групи, ПІБ наукового керівника, його вчений ступінь (звання), місце і рік написання роботи.

У **змісті** послідовно вказуються назви структурних елементів роботи (вступ, заголовки розділів і підрозділів, висновки, список використаних джерел, додатки), а також номери сторінок, на яких розміщується початок структурного елементу.

Заголовки у змісті повинні відповідати заголовкам у тексті курсової роботи. Останнє слово заголовка в змісті з'єднують пунктиром з відповідним йому номером сторінки, вирівняним по правому краю. Розділи і підрозділи нумеруються арабськими цифрами і відділяються крапкою (**Додаток В**).

Курсова робота повинна складатися з двох розділів. Обсяг розділів курсової роботи має бути приблизно однаковим.

Кожен розділ має по два-три підрозділи. Кількість підрозділів визначається особливостями змісту та викладу конкретної теми, але бажано не більше трьох.

Заголовки основних структурних елементів курсової роботи, як в основному тексті, так і в змісті (ВСТУП, РОЗДІЛ 1 (2, 3), ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) слід прописувати великими літерами напівжирним шрифтом.

Перенесення слів, курсив і підкреслення в заголовках роботи не допускаються. Крапка в кінці заголовка не ставиться. Назви підрозділів і текст роботи відокремлюються від назви розділу одним відступом (**Додаток Г**).

Кожен розділ починається з нової сторінки (бажано встановити розрив сторінки). Це стосується й інших основних структурних частин роботи: вступу, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У **вступі** надається загальна характеристика розглянутої в роботі теми; обґрунтовується актуальність дослідження і основні проблеми для обраної тематики; формулюються об'єкт, предмет, мета, завдання і методи дослідження (**Додаток Г**). Обсяг вступу становить 2-3 сторінки.

Вступ необхідно розпочати з обґрунтування актуальності теми курсової роботи.

Актуальність дає відповідь на питання, чому саме зараз необхідно це дослідження та вказує на важливість розглянутого питання в даний час.

Далі слід коротко зупинитися на описі ступеня розробленості теми в науковій літературі та вказати нормативну базу з теми дослідження. Тут необхідно перерахувати назви основних джерел, охарактеризувати сформовані підходи і методи, відзначити й оцінити індивідуальний внесок в розробку проблеми різних науковців. Також слід показати, що залишилося в темі неопрацьованого, щоб було зрозуміло, з якою метою було проведено дане дослідження. Підсумком має стати висновок про те, що обрана тема розкрита недостатньо (або не в тому аспекті, або тема потребує різнобічного підходу до дослідження, або потребує більш ґрунтовного дослідження, або потребує перегляду контексту з урахуванням сучасних реалій тощо) і тому потребує подальшого дослідження.

Мета і завдання дослідження.

Формулювання мети і завдань курсової роботи має бути чітким та коротким.

Мета дослідження – це уявлення про можливий результат дослідження. Кінцевою метою дослідження є встановлення закономірностей, виявлення шляхів, чинників та засобів у досліджуваному процесі.

Доцільно сформулювати одну мету і кілька завдань дослідження (3-5), які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. У педагогічних наукових дослідженнях варіанти мети можуть бути наступними:

- 1) обґрунтувати зміст, форми, методи і засоби для...;
- 2) розробити методику формування...;
- 3) визначити і розробити педагогічні засоби для...;
- 4) розробити теоретичну модель...;

Завдання дослідження – це певні дії, виконання яких дозволяє реалізувати мету.

Завдання дослідження повинні відповідати змісту розділів та підрозділів. У завданнях конкретизується мета курсової роботи. Наприклад:

Тема дослідження: «Шляхи формування педагогічної культури вчителя».

Мета дослідження – на основі теоретичного аналізу праць вітчизняних та зарубіжних науковців визначити та обґрунтувати практичні підходи до реалізації шляхів формування педагогічної культури сучасного вчителя.

Завдання дослідження:

1. *На підставі теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури розкрити сутність, структурні компоненти та функції педагогічної культури.*
2. *Проаналізувати теоретико-педагогічні ідеї та напрацювання науковців щодо поняття «педагогічна культура».*
3. *Дослідити існуючі шляхи формування педагогічної культури сучасного вчителя.*
4. *Розкрити практичні підходи до реалізації шляхів формування педагогічної культури сучасного вчителя.*

При визначенні мети і завдань дослідження доцільно вживати дієслова: «розкрити», «виявити», «визначити», «встановити», «показати» тощо.

Після формулювання мети і завдань дослідження наступним етапом є визначення об'єкту і предмету дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження.

Під *об'єктом дослідження* слід розуміти явище (процес), що створює досліджувану автором проблемну ситуацію та існує незалежно від дослідника (широке поняття).

Предмет дослідження – значущі з теоретичної або практичної точки зору властивості, особливості або сторони об'єкта (конкретне поняття).

Наприклад:

Тема дослідження: «Формування екологічної компетентності молодших школярів».

Об'єкт дослідження – екологічне виховання у початковій школі.

Предмет дослідження – формування екологічної компетентності молодших школярів.

Після визначення предмету дослідження необхідно вказати методи дослідження.

Методи дослідження – це способи отримання наукової інформації з метою встановлення закономірних зв'язків, залежностей і побудови наукових теорій. Методи дослідження поділяються на:

- теоретичні (аналіз і синтез, ідеалізація й моделювання, індукція та дедукція, узагальнення, класифікація, інтерпретація, моделювання тощо);
- емпіричні (спостереження, опитування, соціометрія, тестування, тощо);
- специфічні (аналіз продуктів діяльності, вивчення досвіду, педагогічний експеримент тощо).

Наприклад:

Тема дослідження: «Формування лідерських якостей в учнів початкової школи».

Методи дослідження:

1. *Теоретичні: аналіз наукової психолого-педагогічної літератури з досліджуваної проблеми, систематизація матеріалу і синтез для визначення змісту, методів та прийомів щодо формування лідерських якостей в учнів початкової школи.*
2. *Емпіричні: спостереження за проявом лідерських якостей учнів під час дистанційного освітнього процесу.*
3. *Специфічні: розробка експериментальних вправ та ігрових онлайн-занять, які спрямовані на формування лідерських якостей в учнів початкової школи у процесі позакласної діяльності.*

У кінці вступу необхідно вказати структуру роботи. Наприклад:

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Основна частина курсової роботи міститься в розділах, в яких надається:

- 1) огляд літератури та нормативної бази з обраної теми і вибір напрямку дослідження;

- 2) виклад загальної концепції і основних методів дослідження;
- 3) опис емпіричної частини і змісту, методики або програми експерименту;
- 4) аналіз і узагальнення результатів дослідження.

Основна частина курсової роботи включає два розділи. Формулювання розділів і підрозділів має бути чітким, коротким і послідовно розкривати зміст курсової роботи. Кожен розділ присвячується вирішенню завдань, сформульованих у вступі, і закінчується абзацом з короткими висновками. Усі розділи та підрозділи повинні бути логічно пов'язані між собою і в сукупності розкривати тему дослідження. Розподіл основного матеріалу курсової роботи за розділами й підрозділами здійснюється автором роботи.

Необхідно уникати логічних помилок (наприклад, однакової назви курсової роботи і одного з підрозділів).

Перший розділ має загально-теоретичний характер і є результатом роботи студента над літературними джерелами. У ньому наведено вітчизняний і зарубіжний досвід, який відповідає меті та завданням курсової роботи. У цій частині роботи здобувач повинен показати вміння критично підходити до розгляду досліджуваної теми, узагальнювати, аналізувати і систематизувати зібраний матеріал, розкривати досліджувану проблему. Перший розділ є теоретичним обґрунтуванням майбутніх розробок, пропозицій і узагальнень, відповідних до проблеми дослідження.

Якщо дослідження має історичний характер, то у розділі слід відзначити такі моменти:

а) часовий чинник (досліджувані явища, процеси стосуються певної епохи, що зумовлює інтеграцію педагогіки й історії);

б) територіальна належність (об'єкти історико-педагогічного дослідження вивчаються у межах певного регіону, країни тощо).

Якщо дослідження має порівняльний характер, то у роботі доцільно використати такі підходи:

а) цивілізаційний (освітній процес розглядається з позицій тих чи тих аспектів цивілізації – матеріальних, політичних, культурних, наукових, релігійних тощо);

б) антропологічний (освітній процес розглядається з позицій людини, її потреб);

в) синхронний (просторове розгортання освітнього процесу у співвідношенні з іншими цивілізаціями, регіонами) та діахронний (просторове розгортання освітньо-го процесу у співвідношенні різних культурно-історичних циклів у межах однієї цивілізації).

Перший розділ може містити:

1. визначення та основні поняття, сформульовані на основі аналізу навчальної та наукової літератури;
2. відомості щодо історичних аспектів досліджуваної теми;
3. критичний аналіз навчально-методичної літератури з теми дослідження;

4. основні теоретичні положення і висновки в результаті аналізу джерел інформації;

Другий розділ є логічним продовженням першого, теоретичного розділу. Досліджуючи проблему, автор виходить з обґрунтованих в першому розділі теоретичних положень і використовує методи, які найбільше підходять для дослідження обраної теми курсової роботи. Доцільно описати методику або програму експерименту. У цьому розділі описується реалізація поставлених завдань у процесі дослідження, характеризуються умови його проведення, використані методики і послідовність їх застосування.

У другому розділі наводяться:

- програма констатувального етапу педагогічного експерименту, що спрямована на отримання первинних емпіричних даних з проблеми дослідження;
- аналіз та інтерпретація отриманих у його ході емпіричних даних;
- програма та хід формульовального етапу педагогічного експерименту з описом та аналізом перебігу процесу впровадження практично-методичних розробок магістранта;
- програма контрольного етапу педагогічного експерименту, що спрямована на отримання емпіричних даних щодо результативності впровадження практично-методичних розробок;
- аналіз та інтерпретація отриманих у його ході емпіричних даних.

Під час опису діагностичних методик рекомендовано дотримуватися певної послідовності: точна назва та ПІБ автора оригінального варіанту. Усі відомості по використану запозичену методику повинні бути підкріплені посиланнями на відповідні літературні джерела.

Також у другому розділі студент аналізує та узагальнює отримані результати. Логіка опису результатів повинна відповідати постановці завдань дослідження і підводити до досягнення поставленої мети. Отримані дані піддаються кількісному і якісному аналізу, виявлені зв'язки аналізуються і інтерпретуються. Другий розділ має містити вказівки щодо використаних методів статистичної обробки емпіричних даних. Вибір статистичних методів слід обґрунтувати у відповідності з вирішенням поставлених завдань.

Результати дослідження можуть бути також представленими у вигляді таблиць, ілюстрацій, графіків, схем, діаграм, малюнків тощо.

Другий розділ може містити пропозиції можливих варіантів вирішення проблемних ситуацій, опис заходів і організацію практичних розробок, спрямованих на покращення будь-яких показників. Розділ завершується зазначенням основних методів і способів обробки даних.

У висновках містяться основні підсумки курсової роботи та найважливіші результати, до яких прийшов автор у процесі дослідження з урахуванням поставлених завдань (кількість абзаців має дорівнювати кількості поставлених завдань та містити ґрунтовну відповідь на кожне з них). Також, вказується їх практична значущість, можливість впровадження результатів дослідження та

подальші перспективи дослідження теми. Обсяг висновків становить 1-2 сторінки (Додаток Д).

Список використаних джерел є обов'язковою частиною курсової роботи і показує, наскільки повно студент проаналізував наявні відомості з теми дослідження. Будь-яке використання в курсовій роботі інформації з різних джерел має супроводжуватися посиланнями. Кількість використаних джерел для курсової роботи повинна становити не менше 30 найменувань.

У тексті роботи ініціали автора, на якого посиляється студент, повинні стояти перед прізвищем і не відриватися при перенесенні (для цього в програмі Microsoft Word: після ініціалів натиснути [Ctrl + Shift + Пробіл]).

Інформаційні джерела у списку використаних джерел нумеруються і розташовуються в алфавітному порядку. Оформлення списку використаних джерел підпорядковується у відповідності до прикладу оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (Додаток Е).

Оформлення посилань здійснюється шляхом приведення номера згідно до списку використаних джерел. Посилання на джерела списку вказують безпосередньо в тексті у квадратних дужках. Спочатку вказується номер цитованого джерела, а потім через кому можуть зазначатися номери сторінок.

Приклади:

Якщо мова йде про книгу одного автора, посилання вказують наступним чином: «Т. Довженко [9] вважає, що ... ».

Якщо посилаються на певні сторінки літературного джерела або приводиться цитата, то вказується номер джерела і номер сторінки: «У своєму дослідженні І. Небитова [23, с. 67] зазначає: «...» ».

Якщо оформляється посилання на кілька робіт одного автора або на роботи декількох авторів, то в дужках вказуються номери цих робіт: «Ряд дослідників [13, 27, 42] вважають... ».

Додатки містяться в кінці курсової роботи після списку використаних джерел. У додатки доцільно виносити розробки уроків, виховних заходів, зразки документів, таблиці, схеми, діаграми тощо, які мають бути пов'язані з питаннями, що викладаються у курсовій роботі (Додаток К). Додатки розташовують у порядку посилань на них у тексті документа. Посередині сторінки пишеться великими літерами напівжирним шрифтом слово «ДОДАТКИ», після якого через один пробіл розміщується перший додаток.

Кожен додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням у правому верхньому кутку курсивом слова «Додаток» і букви кирилиці, наприклад, «Додаток Б» (без крапки після букви). Якщо додаток один, то буква не ставиться. Кожен додаток повинен мати тематичний заголовок, який пишуть напівжирним шрифтом і вирівнюють по центру сторінки. Якщо додаток займає більше однієї сторінки, то на його останній сторінці праворуч зверху пишуть: «Закінчення дод. Б», а на проміжній – «Продовження дод. Б».

Додатки повинні мати спільну з основною частиною документа наскрізну нумерацію сторінок. Зв'язок основного тексту з додатками здійснюється через посилання, які оформляються в круглих дужках за формою: «(див. Додаток А)» або «... представлено в додатку А».

Загальний обсяг випускної кваліфікаційної роботи повинен становити від 30 до 35 сторінок друкованого тексту без урахування додатків.

2.2. Загальні вимоги до оформлення тексту курсової роботи

Курсова робота з педагогіки виконується державною мовою.

Текст курсової роботи повинен бути виконаний із застосуванням комп'ютерних друкуючих і графічних пристроїв на одному боці аркуша формату А4 (210 × 297 мм).

Текст друкується через 1,5 міжрядковий інтервал шрифтом Times New Roman, розміром 14 пунктів.

Сторінки курсової роботи повинні мати такі поля: верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, ліве – 20 мм, праве – 20 мм. Абзацний відступ повинен бути 1,25 см впродовж усього тексту курсової роботи.

Текст у всій роботі повинен мати однакову щільність, контрастність і чіткість; необхідно використовувати тип вирівнювання тексту «по ширині» (по центру розташовуються тільки заголовки, назви таблиць і малюнків), без переносів; пошкодження листів і виправлення не допускаються. Підкреслення назв елементів роботи не допускається. У тексті роботи завжди використовують тільки «кутові лапки».

Розрізняють дефіс і тире. Дефіс використовується для поділу частин складних слів (по-перше, будь-коли). Дефіс ніколи не відділяється пропусками. Від дефіса відрізняється знак тире – розділовий знак, який використовується між підметом і присудком в простому реченні чи між двома частинами складного речення. Тире завжди відділяється пропусками, але не переноситься так, щоб з нього розпочинався новий рядок.

Якщо в тексті зустрічаються перерахування, їх необхідно оформлювати наступним чином. Якщо перерахування складаються з окремих слів або словосполучень, то вони пишуться в рядок і оформлюються за допомогою нумерації арабськими цифрами або латинськими літерами і комами. Якщо перерахування складаються із розгорнутих висловів зі своїми знаками пунктуації, то частини перерахування найчастіше пишуться з нового рядка і відокремлюються один від одного крапкою з комою.

Слід зазначити, що у науковій літературі не прийнято викладати матеріал від першої особи, тому вживання займенників «я», «мені», «на мою думку» не рекомендовано. Доцільно використовувати вирази «з нашого погляду», «на нашу думку».

Текст курсової роботи повинен бути ретельно перевірений науковим керівником і не містити орфографічних та граматичних помилок.

РОЗДІЛ 3. ПІДГОТОВКА КУРСОВОЇ РОБОТИ ДО ЗДАЧІ, НАПИСАННЯ ТЕЗ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Процедура підготовки курсової роботи до задачі

Завершальним етапом у написанні курсової роботи з педагогіки є підготовка її до задачі.

Процедура підготовки роботи до задачі передбачає:

- перевірку на академічний плагіат науковим керівником;
- написання тез за результатами курсової роботи для публікації у збірнику матеріалів науково-практичної конференції;
- підготовку доповіді та презентації для виступу на науково-практичній конференції за результатами курсової роботи;
- подання курсової роботи та рецензії наукового керівника (Додаток 3) на кафедру початкової і професійної освіти у визначений термін.

3.2. Написання тез за результатами курсової роботи

За результатами курсової роботи студенти мають написати тези для публікації у збірнику матеріалів науково-практичної конференції, в яких буде висвітлено основні аспекти курсової роботи. Обсяг тез – 1 повна сторінка формату А4. Текст друкується через одинарний міжрядковий інтервал шрифтом Times New Roman, розміром 14 пунктів. Сторінки тез повинні мати такі поля: верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, лівє – 20 мм, правє – 20 мм. Абзацний відступ повинен бути 1,25 см впродовж усього тексту тез (Додаток Є).

Тези передбачають такі структурні елементи:

1. Актуальність проблеми дослідження.
2. Вчені, які займалися аспектами проблеми дослідження.
3. Визначення основних понять.
4. Виклад основного матеріалу за результатами курсової роботи.
5. Висновки.

Тези в електронному вигляді кожен студент має подати своєму науковому керівникові (Додаток Ж).

Відповідальність за зміст матеріалів та відповідність їх оформлення встановленим вимогам, поряд з автором, несе науковий керівник студента, що засвідчується його підписом на звороті роздрукованого тексту.

3.3. Підготовка доповіді та презентації для виступу на науково-практичній конференції за результатами курсової роботи

Доповідь на науково-практичній конференції за результатами курсової роботи передбачає виступ на 3-5 хвилин. Тому для доповіді потрібно відбирати найбільш значущі результати дослідження, що відображені в тезах (Додаток І).

Для доповіді необхідно підготувати мультимедійну презентацію. Презентація результатів курсової роботи може мати таку структуру (Додаток І):

- титульний аркуш (1 слайд);
- актуальність проблеми дослідження (1 слайд);
- вчені, які займалися аспектами проблеми дослідження (1 слайд);
- демонстраційний матеріал, що містить основні поняття та найбільш вагомні результати дослідження (3-5 слайдів);
- висновок, що містить висновки та рекомендації (1 слайд);
- останній слайд, що містить подяку за увагу (1 слайд).

Слайди (окрім титульного) для зручності можуть бути пронумеровані. Перший слайд презентації включає інформацію, що розміщена на титульному аркуші курсової роботи (тема дослідження, курс, група, факультет, ПІБ студента, ПІБ та регалії наукового керівника).

Допускається заголовок кожного слайду. Недоцільно давати слайдам однакові заголовки. Якщо необхідно назвати кілька слайдів однаково, то слід писати в кінці заголовка (1), (2), (3). У назві заголовків слайдів крапка не ставиться.

Для презентації краще використовувати однаковий формат, стиль і символи у слайдах. Рекомендований розмір шрифту: 28-36 для заголовку і 20-26 для основного тексту. Для основного тексту краще використовувати шрифти Times New Roman та Arial. Для оформлення заголовків можливий декоративний шрифт. Щодо варіантів оформлення для кращого сприйняття презентації – темний фон і світлий текст, або світлий фон і темні символи.

Під час доповіді необхідно постійно звертатися до презентації, активно використовувати графіки і таблиці, що розміщені на слайдах, для пояснення результатів курсової роботи.

3.4. Критерії оцінювання курсової роботи

До основних критеріїв оцінювання курсової роботи, які враховуються науковим керівником, належать:

ВСТУП

Актуальність:

- тема актуальна, розкрита чітко, переконливо;
- тема розкрита не чітко, не переконливо;
- практична цінність теми.

Науковий апарат (об'єкт, предмет, мета, гіпотеза, завдання, методи дослідження):

- визначений правильно;
- представлений не повністю;
- визначений не чітко.

І РОЗДІЛ

- Побудований на компіляції науково-літературних джерел, виходячи з принципу науковості.
- Складається з 2 підрозділів.
- Розкриваються основні теоретичні положення, проведений ґрунтовний аналіз.
- Розділ носить тільки інформаційно-описовий характер, аналіз представлений недостатньо чітко.
- Розділ викладений хаотично, нелогічно.
- Підрозділи логічно пов'язані між собою.

II РОЗДІЛ

- Складається з 2 підрозділів.
- Висвітлює зібраний фактичний практичний матеріал, висновки.
- Розроблені критерії та показники рівнів розвитку чи становлення у межах проблеми.
- В розділі подана етапність експериментальної роботи (констатувальний експеримент з виявлення стану; рівня досліджуваної проблеми; формувальний, перетворювальний експеримент, що містить навчально-виховні, корекційні та інші впливи, фрагменти уроків, занять, відповідно до визначених завдань теми; контрольний експеримент, що виявляє зміни у результатах роботи).
- Експеримент представлений чітко.
- Експеримент не представлений.
- Висвітлює зібраний практичний матеріал досліджуваного періоду.
- В розділі показане впровадження досліджуваних питань у сучасну практику роботи.

ВИСНОВКИ ДО ПОБУДОВИ РОБОТИ

- Розділи пов'язані між собою.
- Експериментальне дослідження підтверджує вірогідність висунутої гіпотези.
- Розділи не пов'язані між собою.
- Чітка структура відсутня.

ОПРАЦЬОВАНА ЛІТЕРАТУРА (у достатній кількості представлена):

- основні нормативні документи;
- монографії;
- педагогічні журнали;
- педагогічні газети;
- методичні посібники;
- підручники.

ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Наявність основних композиційних елементів:

➤ титульний лист;	• охайність;
➤ зміст;	• нумерація сторінок;
➤ вступ;	• таблиці і рисунки;

➤ перший розділ; ➤ другий розділ; ➤ висновки; ➤ список використаних джерел; ➤ додатки (при необхідності).	• граматичні помилки; • стилістичні помилки; • посилання у тексті.
---	--

ПЕРЕВІРКА НА НАЯВНІСТЬ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

- Результати перевірки на плагіат: (рівень оригінальності у відсотках).

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

- Курсова робота відповідає вимогам, що висувається до робіт подібного гатунку.
- Курсова робота не повністю відповідає вимогам, що висувається до робіт подібного гатунку.
- Курсова робота не відповідає вимогам, що висувається до робіт подібного гатунку.

Оцінювання курсової роботи здійснюється за національною шкалою та за 100 бальною шкалою Університету (**Додаток II**), враховуючи наступні критерії:

1. Вагомість отриманих наукових результатів (до 60 балів):

- точність та коректність формулювань наукових положень та висновків;
- наукова новизна та практична значущість;
- актуальність обраної теми наукового дослідження;
- чіткість постановки мети та завдань курсової роботи на повнота їх реалізації;
- адекватність обраних методів наукового дослідження;
- обсяг отриманих експериментальних даних та глибина їх інтерпретації;
- дотримання наукового стилю викладу інформації;
- дотримання академічної доброчесності.

2. Якість оформлення курсової роботи відповідно до встановлених вимог (до 20 балів).

3. Представлення результатів курсової роботи на науково-практичній конференції (якість доповіді та мультимедійної презентації) (до 10 балів).

4. Оприлюднення результатів курсової роботи (до 10 балів):

- наявність наукової публікації за результатами курсової роботи (в друкованому чи електронному виданні).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Випускна кваліфікаційна робота: підготовка, оформлення, захист : (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 013 – Початкова освіта) : навчально-методичний посібник / за ред. Т.О. Довженко. Харків : ХНПУ. Видавництво МОНОГРАФ, 2021. 46 с.
2. Гриньова В. Курсова робота з педагогіки: підготовка, оформлення, захист (для напрямів підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта», 6.010102 «Початкова освіта»). Навчально-методичний посібник. Харків. «Смугаста типографія». 2016. 108 с.
3. Методи порівняльно-педагогічних досліджень. URL: <https://studfile.net/preview/5643714/page:3/>. (дата звернення: 09.10.2023).
4. Курсова робота з педагогіки: методичні рекомендації. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань. АЛМІ, 2015. 35 с.
5. Методика організації науково-педагогічних досліджень: метод. посібник / укл. : О. Є. Антонова, В. М. Єремєєва, Н. М. Мирончук. Житомир, 2018. 76 с.
6. Пліско Є. Методологія історико-педагогічних досліджень. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2019. С. 179-187. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.32447/22185186.2019.1.18>. (дата звернення: 09.10.2023).
7. Положення про випускну кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Pro_vupyskny_kvaf_lif_roboty.pdf. (дата звернення: 11.09.2023).
8. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». URL: <https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/02/pryklady-oformlennja-bibliohrafichnoho-opysu-zhidno-dstu-8302.pdf>. (дата звернення: 10.08.2023).
9. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556- VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (дата звернення: 10.08.2023).
10. Шквир О. Опорно-інструктивні матеріали до написання та захисту курсових і дипломних робіт в умовах ступеневої освіти. Хмельницький. ХГПА, 2012. 39 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

з педагогіки

**для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
другого року навчання
спеціальність 013 – Початкова освіта
на 2023-2024 н.р**

1. Компетентнісний підхід у Новій українській школі.
2. Формування основ гуманістичної моралі учнів у Новій українській школі.
3. Партнерство між школою та батьками в Новій українській школі.
4. Шляхи впровадження інтегрованого навчання в Новій українській школі.
5. Організація проєктного навчання в Новій українській школі.
6. Розвиток критичного мислення молодших школярів.
7. Розвиток системного мислення молодших школярів.
8. Розвиток ініціативності молодших школярів.
9. Розвиток у молодших школярів здатності співпрацювати з іншими людьми.
10. Формування екологічної компетентності молодших школярів.
11. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності молодших школярів.
12. Формування громадянської компетентності молодших школярів.
13. Формування соціальних компетентностей молодших школярів.
14. Формування здорового способу життя учнів початкової школи.
15. Формування культурної компетентності учнів початкової школи.
16. Формування підприємливості та фінансової грамотності молодших школярів.
17. Розвиток творчих здібностей обдарованих дітей молодшого шкільного віку.
18. Шляхи впровадження педагогіки партнерства в Новій українській школі.
19. Етапи та умови розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів.
20. Організація освітнього середовища в Новій українській школі.
21. Забезпечення права вибору учнів у Новій українській школі.
22. Участь молодших школярів в організації освітнього середовища Нової української школи.
23. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи.

24. Шляхи залучення батьків до освітнього процесу в Новій українській школі.
25. Реалізація принципу дитиноцентризму в Новій українській школі.
26. Формування загальнолюдських цінностей в учнів початкової школи.
27. Формування національної гідності в учнів початкової школи.
28. Формування поваги до рідної мови і культури у молодших школярів.
29. Формування шанобливого ставлення до довкілля у молодших школярів.
30. Розвиток емоційного інтелекту в учнів початкової школи.
31. Формування лідерських якостей учнів початкової школи.
32. Формування самоконтролю учнів початкової школи.
33. Розвиток навичок ефективного спілкування у молодших школярів.
34. Розвиток умінь розв'язання конфліктних ситуацій в учнів початкової школи.
35. Розвиток емпатії в учнів молодшого шкільного віку.
36. Розвиток толерантності в учнів молодшого шкільного віку.
37. Розвиток умінь використовувати нову інформацію в учнів початкової школи.
38. Шляхи залучення дітей до організації освітнього середовища в Новій українській школі.
39. Реалізація внутрішньо-предметної інтеграції в Новій українській школі.
40. Реалізація міжпредметної інтеграції в Новій українській школі.
41. Формування самостійності учнів молодшого шкільного віку.
42. Використання формувального оцінювання в початковій школі.
43. Формування контрольної-оцінювальної діяльності молодших школярів у процесі становлення навчальної діяльності.
44. Формування соціокультурного розвивального середовища в сучасній початковій школі.
45. Екскурсія в початкових класах як форма організації навчального процесу.
46. Домашні завдання в системі початкового навчання, умови підвищення їх ефективності.
47. Виховання у молодших школярів цінностей академічної доброчесності в освітньому середовищі Нової української школи.
48. Виховання естетичного смаку молодших школярів у освітньому середовищі Нової української школи.
49. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів у процесі естетичного виховання.
50. Виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до суспільства і держави.
51. Виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до природи.

52. Виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до праці.
53. Взаємодія Нової української школи і сім'ї на засадах педагогіки партнерства.
54. Зміст, засоби та форми естетичного виховання молодших школярів.
55. Фізичне виховання учнів початкової школи в процесі навчання.
56. Екологічне виховання учнів молодшого шкільного віку: зміст, форми та методи реалізації.
57. Особливості розумового виховання учнів початкової школи.
58. Основні напрями позакласної виховної роботи з учнями початкової школи.
59. Нетрадиційні форми організації виховного процесу в сучасній початковій школі.
60. Організаційні форми позакласної виховної роботи з учнями молодшого шкільного віку.
61. Особливості соціалізації особистості учня початкової школи.
62. Особливості організації морального виховання учнів молодшого шкільного віку.
63. Педагогічні умови ефективного використання заохочення та покарання як методів виховання молодших школярів.
64. Шляхи та засоби оптимізації естетичного виховання молодших школярів.
65. Самовиховання учнів молодшого шкільного віку: зміст та педагогічний супровід.
66. Наступність у вихованні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.
67. Індивідуальний підхід у вихованні молодших школярів.
68. Проблема полікультурного виховання учнів сучасної початкової школи.
69. Формування та розвиток патріотичних почуттів в молодшому шкільному віці.
70. Функції громадських і дитячих організацій у вихованні молодших школярів.
71. Конструктор «LEGO» як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.
72. Формування моральних якостей у молодших школярів за допомогою гурткової роботи.
73. Роль гурткової роботи у розвитку творчих здібностей молодших школярів.
74. Шляхи формування педагогічної культури сучасного вчителя.
75. Педагогічна творчість учителя і шляхи її становлення в шкільній практиці.
76. Конфлікти як психолого-педагогічна проблема у діяльності педагога.

77. Педагогічна рефлексія як засіб оволодіння педагогічною майстерністю.
78. Булінг в шкільному колективі: критерії прояву та напрями профілактики.
79. Булінг та агресія в освітньому середовищі як педагогічна проблема.
80. Використання технології портфоліо в початковій школі.
81. Шляхи формування індивідуальних програм розвитку для дітей з особливими освітніми.
82. Особливості співпраці з батьками дитини з особливими освітніми потребами.
83. Організація інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у Новій українській школі.
84. Роль вчителя у процесі соціальної адаптації дітей з особливими потребами до інклюзивного освітнього простору.
85. Інклюзивне навчання в Новій українській школі.
86. Організація навчання дітей з особливими освітніми потребами у початковій школі.
87. Особливості роботи асистента вчителя в інклюзивному класі початкової школи.
88. Застосування арттерапії у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.
89. Зарубіжний досвід упровадження інклюзивної освіти в початковій школі.
90. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами в соціокультурне середовище.
91. Роль проблемного навчання у розвитку обдарованих дітей.
92. Система роботи початкової школи з обдарованими дітьми.
93. Форми та методи роботи з обдарованими учнями.
94. Використання казкотерапії в освітньому процесі початкової школи.
95. Формування мотивації до навчання в учнів початкової школи.
96. Організація навчальної діяльності як один із шляхів формування мотивації молодших школярів.
97. Проблема самовиховання у вітчизняній педагогіці кінця XX – початку XXI ст.
98. 12-річна освіта в зарубіжних країнах: реалії і перспективи.
99. Традиції і тенденції розвитку освіти в США.
100. Творче використання ідей педагогів-новаторів у розвитку розумових здібностей учнів.
101. Методи перевиховання учнів початкової школи (за творами А. Макаренка).
102. Динаміка розвитку ідеї природовідповідності в історії педагогічної думки (Я.А. Коменський, С.Ф. Русова, Т.Г. Лубенець).
103. Українські освітяни другої половини XX – початку XXI ст. про зміст початкової освіти.

104. «Золоте правило» дидактики та його відображення у навчальних книгах Я.А. Коменського.
105. Ідея поєднання і трудового виховання у педагогічній спадщині І.Г. Песталоцці та Р. Оуена.
106. Навчальні посібники Б. Грінченка (ідеї, дидактичні особливості).
107. Ідеї трудового навчання і виховання у педагогічній спадщині А.С. Макаренка та В.О. Сухомлинського.
108. Ідеї гуманізму та оптимізму у педагогічній спадщині А.С. Макаренка та В.О. Сухомлинського.
109. Особливості педагогічного іміджу А. Макаренка.
110. Майстерність А. Макаренка у використанні прийомів педагогічного впливу на вихованців.
111. Використання навчання в педагогічному досвіді А. Макаренка.
112. Реалізація ідей і досвіду А. Макаренка щодо трудового виховання в умовах сучасної початкової школи.
113. Слово вчителя як засіб навчання у педагогічній спадщині К.Д. Ушинського.
114. Становлення та розвиток національної початкової школи у першій половині XIX ст. (Лівобережна Україна та Слобожанщина).
115. Києво-Могилянська академія (становлення, етапи розвитку та сучасність).
116. Принципи природовідповідності у педагогічній спадщині Ж.Ж. Руссо, Я.А. Коменського, Й.Г. Песталоцці, Г.С. Сковороди, К.Д. Ушинського.
117. Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди (теорія та практика роботи XIX - XXI ст.).
118. Зміст роботи дитячих та юнацьких громадських організацій (на прикладі «Пласту», «Січі», «Сокола», «Джура», організацій піонерів, скаутів, гайдів та ін.).
119. Наочність як принцип навчання у педагогічній спадщині Я.А. Коменського, Ж.Ж. Руссо, Й.Г. Песталоцці, К.Д. Ушинського.
120. Навчальні книги Л.М. Толстого, ідеї та дидактичні особливості.
121. Педагогіка гуманізму Ш.О. Амонашвілі в сучасній початковій школі.

Додаток Б

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

Факультет початкового навчання

Кафедра початкової і професійної освіти

Курсова робота з педагогіки на тему:
(ТЕМА РОБОТИ)

здобувача першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
другого року навчання __ групи
факультету початкового навчання

(прізвище, ім'я по батькові студента)

Науковий керівник: _____

(прізвище, ім'я по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Харків – рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. НАЗВА.....	6
1.1. Назва.....	6
1.2. Назва.....	10
1.3. Назва.....	15
РОЗДІЛ 2. НАЗВА.....	21
2.1. Назва.....	21
2.2. Назва.....	26
2.3. Назва.....	32
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ.....	34

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ Й ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО

1.1. Сутність, завдання та шляхи здійснення трудового виховання і навчання у початковій школі

Потреба в діяльності, тобто в різних видах праці, є природною потребою кожної людини. Людина не може нормально розвиватись і повноцінно жити зовсім нічого не роблячи, не працюючи. Все життя людини – це різноманітна праця – зміна різних видів діяльності.

...

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства, коли поступово змінюється суспільний устрій, змінюється життя, умови існування людей, проблема трудового виховання не лише залишається актуальною, але й набуває особливого значення, вимагає особливого підходу. Бо дещо з того, що було догмою стосовно трудового виховання дітей, наприклад, у радянські часи, ніяк не може залишатися провідним фактором виховання і зараз. Але ж при цьому не слід викреслювати все те, що було здобуто у галузі трудового виховання попередніми поколіннями.

Потрібно лише уважно переглянути цей досвід і узяти з нього усе найкраще, але тільки те, що допоможе зробити трудове виховання більш ефективним саме на сучасному етапі. Це потрібно для того, щоб діти не увійшли в життя розгубленими, непідготовленими до сучасних умов існування.

Над проблемою трудового виховання працювали такі видатні педагоги як П. Блонський, Дж. Дьюї, Я. Коменський, А. Макаренко, І. Песталоцці, М. Пістрак, Ж. Руссо, В. Сухомлинський, К. Ушинський, С. Френе, С. Шацький та багато інших.

Актуальність досліджуваної проблеми й обумовила вибір теми нашого дослідження «Ідеї трудового навчання й виховання у педагогічній спадщині В. Сухомлинського».

Об'єкт дослідження – педагогічна спадщина В. Сухомлинського.

Предмет дослідження – ідеї трудового навчання й виховання у педагогічній спадщині В. Сухомлинського.

Мета дослідження – розкрити теоретико-педагогічні аспекти трудового навчання й виховання молодших школярів, виходячи з ідей В. Сухомлинського; показати практичні форми та методи реалізації підходів В. Сухомлинського до трудового навчання і виховання в умовах сучасної початкової школи.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати сутність, завдання та шляхи здійснення трудового виховання і навчання у початковій школі.
2. Проаналізувати теоретико-педагогічні ідеї В. Сухомлинського про трудове навчання.
3. Показати форми та методи трудового навчання молодших школярів, базуючись на ідеях В. Сухомлинського.
4. Розкрити практичні підходи до реалізації ідей В. Сухомлинського щодо трудового виховання учнів початкових шкіл.

Методи дослідження: вивчення та аналіз історико-педагогічної літератури з теми дослідження, науково-педагогічних та художніх творів В. Сухомлинського; аналіз і узагальнення масового і передового педагогічного досвіду, спостереження.

Структура курсової роботи: вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел, додатки.

ВИСНОВКИ

Проблема формування моральних цінностей має значну актуальність в умовах сьогодення. Перехідний період, в якому перебуває наша країна, утруднює моральне виховання молодого покоління, прищеплення дітям загальнолюдських та національних цінностей. Так, під час курсового дослідження на тему «Формування загальнолюдських цінностей в учнів початкової школи у процесі морального виховання» ми дійшли таких висновків:

1. Моральне виховання молодших школярів є одним із найскладніших завдань вчителя. Аби вирішити це завдання вчителю потрібно лише знання предметів початкових класів та методики їх викладання, а й уміння направити власну діяльність формування морального дітей. Питання морального виховання, вдосконалення дитини хвилювали суспільство ніколи й в усі часи. Особливо нині, коли всі частіше можна зустріти жорстокість та насильство, проблема морального виховання стає дедалі актуальною.

2. Моральне виховання, орієнтоване виховання моральних цінностей, у педагогіці як найважливішої мети виховання з урахуванням виховання, розвитку, саморозвитку життєвого досвіду та її осмислення зусиллями самого вихованця. У різні історичні періоди розвитку на суспільстві складаються різноманітні моральні цінності, їх єднає те, що звернені до людського початку, засновані на особистісному досвіді, є сукупність загальних принципів, норм поведінки учнів стосовно друг до друга, природі, суспільству в ім'я добра (в інтересах). Сформовані моральні цінності дозволяють визначити ціннісні моральні орієнтири молодших школярів, прагнення до ідеалу, виконують регулюючу функцію в життєдіяльності учнів.

3. Специфіка виховання моральних цінностей у молодших школярів залежить від вікових особливостей розвитку учнів, закономірності, механізмів і

логіці цього процесу. Логіка формування моральних цінностей включає у собі такі ланки: пошук, оцінка, вибір, і проекція (чи актуалізація цінності у спільній діяльності). На підтвердження теоретичних положень нами було проведено педагогічний експеримент, з урахуванням результатів якого нами зроблено такі висновки. Ефективність виховання моральних цінностей школярів можлива під час створення педагогічних умов: мотиваційного, змістовного, операційного.

4. Проведені заходи дали динаміку розвитку моральних цінностей дітей молодшого шкільного віку бік збільшення. Виховання моральних цінностей молодших школярів може призвести до підвищення рівня виховної підготовки які у школі, забезпечуючи розвиток моральних чеснот особистості. І наші діти, вихованці стануть високоморальними особистостями: чемними, уважними до інших людей, навчатися бережно ставитися до праці.

Отже, наше дослідження доводить, що загальнолюдські цінності є однією з головних якостей школярів. І ще з маленького віку треба привчати дітей до справжнього: до доброзичливості, до розуміння та турботи один про одного. Всі ми знаємо, що добро, повага, взаємодопомога – це приклад людяності. Саме тому важливо виховати її ще на початку шляху кожної індивідуальності.

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015
«Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с. 5. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.
Два автори	1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретикометодичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. 3. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с. 4. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 5. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
Три автори	1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. 2. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т.С. та ін. Київ, 2015. 82 с.

П'ять і більше авторів	1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с.
-------------------------------	--

Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.
Без автора	1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В. В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с. 2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М. А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 6. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачєво, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачєво : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. 8. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Безруков В. Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л. Г. Мороз, А. Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А. В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2016. Т. 2. 206 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. 5. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с. 6. Дендрофлора України. В 12 т. Т. 2. Дикорослі та культивовані дерева і кущі. Вип. 1. Покритонасінні / Л.І. Перхоменко. Київ : Наукова думка, 2012. 200 с.

Автореферати дисертацій	1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с. 2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с. 3. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i> . 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 4. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393VI. 5. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2011. № 48-49. Ст. 536. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018). 6. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. <i>Офіційний вісник України</i> . 2018. № 5. С. 430–443. 7. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10. 8. Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. <i>Офіційний вісник України</i> . 2018. № 25. С. 139–141. 9. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i> . 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.
Патенти	1. Зернозбиральний комбайн: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.

Препринти	1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Федорченко Б. А., Смотрич В. Н. Радиационное повреждение материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Прокопенко И. П. Каталог растений для работ по экодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	1. Боротьба з злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 3 / уклад.: О. В. Куріпта, відп. за вип. Н. М. Щур; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 60 с. 2. Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).
Аналітичний бібліографічний запис Складова частина видання (глави, розділу, статті) розділовий знак «дві наскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяти шрифтом (наприклад, <i>курсивом</i>).	

Частина видання: книги	1. Петренко М. А. Международное право и роль Конституционного Суда Украины // Максим Петренко: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 60річчя проф. М. А. Петренко / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом</i> : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212. 3. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203. 2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей І Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335. 3. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. <i>Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Частина довідкового видання	1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. 2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.
	3. Попович Н.І. Початкова освіта // Педагогічна енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формулювання // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Безруков С. А., Хмельов А. А. Дослідження циліндричних оболонок. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізикоматематичні науки.</i> Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Хорошилова С. А., Малафійк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 3. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.

Електронні ресурси	1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науковопедагогічної системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.
--------------------------------------	--

Інформаційний лист

Факультет початкового навчання та кафедра початкової і професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди повідомляють, що у **травні** 2024 р. відбудеться VIII науково-практична інтернет-конференція здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти другого року навчання «Сучасний стан та тенденції розвитку початкової освіти в Україні».

До початку роботи конференції планується видання збірки матеріалів. Приймаються тези доповідей (за темою курсової роботи) українською мовою обсягом **1 повна** сторінка комп'ютерного тексту.

Наукова тематика конференції:

Секція 1. Ідеї видатних педагогів минулого в контексті сьогодення.

Секція 2. Питання професійної підготовки сучасного вчителя початкових класів.

Секція 3. Психологічні аспекти навчання і виховання молодших школярів.

Секція 4. Теорія і методика навчання молодших школярів.

Секція 5. Теорія і методика виховання молодших школярів.

Секція 6. Сучасні педагогічні технології в початковій школі.

Секція 7. Взаємодія та співпраця учителя, учня і батьків.

Секція 8. Наступність змісту дошкільної та початкової освіти.

Студентам необхідно подати своїм науковим керівникам тези доповіді у роздрукованому та електронному вигляді,

Вимоги до оформлення матеріалів:

Назва файлу з тезами доповіді	Окремий файл з назвою «Прізвище автора_тези» (наприклад, «Петрова_тези»)
Тип файлів	Microsoft Word 97-2010 (doc.)
Розмір аркуша	A4
Поля	3 усіх боків – 2 см
Шрифт	Times New Roman
Кегль	14
Міжрядковий інтервал	1
Параметри абзацу	перший рядок – відступ 1,25 см, вирівнювання абзаців – за шириною.
Вирівнювання основного тексту	За шириною аркуша
Абзацний відступ	1,25 см
Нумерація сторінок	Відсутня
Обсяг тез	1 повна сторінка

Оформлення першої сторінки тез:

Перший рядок – назва обраного напрямку роботи конференції

Другий рядок (другий абзац) – назва доповіді (маленькими літерами, напівжирний шрифт, вирівнювання по центру без абзацного відступу).

Третій рядок – прізвище та ім'я (повністю) автора.

Четвертий рядок – науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище наукового керівника (вирівнювання по центру, без абзацного відступу).

Зразок оформлення тез:

Теорія і методика навчання молодших школярів

Наочність як засіб формування пізнавального інтересу молодших школярів

Іванова Тетяна

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент С.О. Лавренко

Далі з абзацу подається текст тез.

Просимо Вас звернути увагу на такі моменти:

1. Текст набирається без переносів.
2. Абзаци робити не пробілом, а відступом першого рядка на лінійці.
3. Приклад апострофа: ім'я.
4. Приклад лапок: «» (якщо необхідно).
5. Списку літератури немає, цитати в тексті зайві.
6. Перевірку на плагіат здійснює науковий керівник (програма на сайті університету).
7. Матеріали в електронному вигляді кожен студент має подати **своєму науковому керівникові**.
8. Відповідальність за зміст матеріалів та відповідність їх оформлення встановленим вимогам, поряд з автором, несе **науковий керівник** студента, що засвідчується його підписом на звороті роздрукованого тексту.
9. Наукові керівники мають подати всі матеріали на кафедру початкової і професійної освіти до **01.02.2024 р.** доц. Лавренко С.О.
10. Матеріали, виконані з порушенням перелічених вимог, або такі, що надійшли пізніше зазначеного терміну, **розглядатися не будуть**.

Дякуємо за співпрацю!

Виконавець: Лавренко С.О., 095 560 40 93 (вайбер), lavrenko.75@ukr.net

Форми та методи роботи з обдарованими дітьми

Колосова Марина

Науковий керівник – доктор філософії, доцент І.А. Небитова

У сучасному українському суспільстві зростає потреба в креативно мислячих, творчих, активних особистостей, здатних нестандартно вирішувати поставлені завдання та формулювати нові, перспективні цілі. Зараз перед учителями початкових класів постає непросте завдання: сприяти розвитку кожного з обдарованих учнів. У таких дітей постійно виникає потреба в дослідницькій і пошуковій активності, адже дитяча обдарованість – складне та багатоаспектне явище. Саме тому виникає гостра необхідність наукового обґрунтування форм та методів роботи з обдарованими дітьми і ця проблема не втрачає актуальності в наш час.

Методику роботи з обдарованими учнями досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, зокрема: Ю. Гільбух, Н. Лейтес, О. Матюшкін, С. Рашер, Р. Семенова-Пономарьова, Е. Торранс, Л. Туктаєва, Г. Уолберг тощо.

Методи навчання обдарованих дітей є важливим фактором успішності засвоєння знань, а також розвитку пізнавальних здібностей та особистісних якостей. Основними є методи творчого характеру: проблемний, пошуковий, евристичний, дослідницький, проектний (у поєднанні з методами самостійної, індивідуальної та групової роботи).

Доцільно використовувати такі форми роботи з обдарованими дітьми: класно-урочна (робота у парах та малих групах), різнорівневі завдання, творчі завдання; консультування щодо проблеми з батьками: психологічний супровід батьків обдарованої дитини; спільна практична діяльність обдарованої дитини та її батьків; підтримка та заохочення батьків обдарованих дітей; батьківські збори; наукові гуртки, товариства; дискусії; театралізовані свята тощо.

Слід зазначити, що під час роботи з обдарованими дітьми вчитель повинен мати певні навички: оновлювати та розширювати зміст освіти; диференційовано працювати, здійснювати індивідуальний підхід та консультування учнів; стимулювати пізнавальні здібності учнів; приймати виважені психолого-педагогічні рішення; аналізувати власну освітню діяльність та діяльність учнів; добирати матеріал для колективних творчих справ.

Отже, на основі проведеного теоретичного дослідження можемо зробити висновок, що у роботі з обдарованими дітьми вчителю початкових класів необхідно використовувати диференційований підхід, який дозволяє розширювати та поглиблювати освітній простір предмета; застосовувати технологію проблемного навчання, метод проекту, технологію розвитку критичного мислення через читання та письмо, творчі та нестандартні завдання, що є гарним стимулом для молодшого школяра для самостійної пошукової творчої діяльності.

РЕЦЕНЗІЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

З теми «Назва теми»

Студента ПІБ студента

Група __ курс __ Факультет початкового навчання

ВСТУП

Актуальність:

- тема актуальна, розкрита чітко, переконливо;
- тема розкрита не чітко, не переконливо;
- практична цінність теми.

Науковий апарат (об'єкт, предмет, мета, гіпотеза, завдання, методи дослідження):

- визначений правильно;
- представлений не повністю;
- визначений не чітко.

I РОЗДІЛ

- Побудований на компіляції науково-літературних джерел, виходячи з принципу науковості.
- Складається з 2 підрозділів.
- Розкриваються основні теоретичні положення, проведений ґрунтовний аналіз.
- Розділ носить тільки інформаційно-описовий характер, аналіз представлений недостатньо чітко.
- Розділ викладений хаотично, нелогічно.
- Підрозділи логічно пов'язані між собою.

II РОЗДІЛ

- Складається з 2 підрозділів.
- Висвітлює зібраний фактичний практичний матеріал, висновки.
- Розроблені критерії та показники рівнів розвитку чи становлення у межах проблеми.
- В розділі подана етапність експериментальної роботи (констатувальний експеримент з виявлення стану; рівня досліджуваної проблеми; формувальний, перетворювальний експеримент, що містить навчально-виховні, корекційні та інші впливи, фрагменти уроків, занять, відповідно до визначених завдань теми; контрольний експеримент, що виявляє зміни у результатах роботи).
- Експеримент представлений чітко.
- Експеримент не представлений.
- Висвітлює зібраний практичний матеріал досліджуваного періоду.
- В розділі показане впровадження досліджуваних питань у сучасну практику роботи.

ВИСНОВКИ ДО ПОБУДОВИ РОБОТИ

- Розділи пов'язані між собою.
- Експериментальне дослідження підтверджує вірогідність висунутої гіпотези.
- Розділи не пов'язані між собою.
- Чітка структура відсутня.

ОПРАЦЬОВАНА ЛІТЕРАТУРА (у достатній кількості представлена):

- основні нормативні документи;
- монографії;
- педагогічні журнали;
- педагогічні газети;
- методичні посібники;
- підручники.

ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

- **Наявність основних композиційних елементів:**

➤ титульний лист; ➤ зміст; ➤ вступ; ➤ перший розділ; ➤ другий розділ; ➤ висновки; ➤ список використаних джерел; ➤ додатки (при необхідності).	• охайність; • нумерація сторінок; • таблиці і рисунки; • граматичні помилки; • стилістичні помилки; • посилання у тексті.
--	---

ПЕРЕВІРКА НА НАЯВНІСТЬ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

- Програмний засіб перевірки на плагіат: *посилання на антиплагіатну програму*.
- Результати перевірки на плагіат: *рівень оригінальності у відсотках*.
- Сторінки, які підлягали перевірці: _____.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

- Курсова робота відповідає вимогам, що висуваються до робіт подібного гатунку;
- Курсова робота не повністю відповідає вимогам, що висуваються до робіт подібного гатунку.

РОБОТА ЗАСЛУГОВУЄ ___ БАЛІВ

РЕЦЕНЗЕНТ:

підпис

ПІБ наукового керівника

Орієнтовні критерії оцінювання курсової роботи

№ з/п	Орієнтовні критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Вагомість отриманих наукових результатів: • точність та коректність формулювань наукових положень та висновків; • наукова новизна та практична значущість; • актуальність обраної теми наукового дослідження; • чіткість постановки мети та завдань курсової роботи на повнота їх реалізації; • адекватність обраних методів наукового дослідження; • обсяг отриманих експериментальних даних та глибина їх інтерпретації; • дотримання наукового стилю викладу інформації.	До 60 балів
	Якість оформлення курсової роботи відповідно до встановлених вимог.	До 20 балів
2.	Представлення результатів курсової роботи на науково-практичній конференції (якість доповіді та мультимедійної презентації).	До 10 балів
3.	Оприлюднення результатів курсової роботи: • наявність наукової публікації за результатами курсової роботи (в друкованому чи електронному виданні).	До 10 балів
	Максимальна оцінка	100 балів

Приклад оформлення доповіді та презентації для виступу на науково-практичній конференції

(слайд 1). Добрий день, шановні присутні! Дякую Вам за можливість виступити з доволі актуальною темою «Формування здорового способу життя учнів початкової школи».

(слайд 2). Початкова школа – один із найважливіших етапів в освітній системі України, який необхідний для забезпечення цілісного розвитку особистості дитини і спрямований на її соціалізацію, становлення культури поведінки, формування пізнавальної діяльності та залучення до загальної культури. Визначення сучасних вимог до початкової школи та забезпечення якості початкової ланки загальної середньої освіти є головним завданням Державних освітніх стандартів.

Початкова школа – один із найважливіших етапів в освітній системі України, який необхідний для забезпечення **цілісного розвитку особистості дитини** і спрямований на її соціалізацію, становлення культури поведінки, формування пізнавальної діяльності та залучення до загальної культури.

(слайд 3). Проблема формування здорового способу життя в початковій школі є однією з актуальних та соціально значущих проблем для сучасності з огляду на вимоги суспільства та важливої ролі цього процесу під час навчально-виховної роботи з учнями. Вирішення цієї проблеми є невід'ємною частиною стратегії розвитку системи початкової освіти.

Проблема формування здорового способу життя в початковій школі є однією з актуальних та соціально значущих проблем для сучасності з огляду на вимоги суспільства та важливої ролі цього процесу під час навчально-виховної роботи з учнями. Вирішення цієї проблеми є невід'ємною частиною стратегії розвитку системи початкової освіти.

(слайд 4). Проблемі збереження та зміцнення здоров'я молодших школярів присвячені дослідження багатьох вітчизняних педагогів та психологів, таких як: Р. Айзман, А. Алчевська, С. Боткін, Г. Ващенко, Д. Локк, Л. Павлова, М. Скоморохова тощо.

Науковці :

- Р. Айзман
- А. Алчевська
- С. Боткін
- Г. Ващенко
- Д. Локк
- Л. Павлова
- М. Скоморохова

(слайд 5). Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив визначити здоровий спосіб життя молодшого школяра як спосіб життя дитини, що спрямований на захист і зміцнення здоров'я та запобігання найбільш поширених захворювань дитячого віку.

Процес формування здорового способу життя містить значний комплекс психолого-педагогічних, духовно-моральних, фізіологічних, виховних,

Головним завданням у формуванні здорового способу життя є опанування молодшими школярами знань про здоровий спосіб життя, правила особистої гігієни, правила догляду за одягом, взуттям, предметами побуту, житлом тощо.

(слайд 8). У процесі формування здорового способу життя доцільно використовувати такі форми організації освітнього процесу: індивідуальні та групові заняття, практичні семінари, навчальні ігри, самостійна діяльність молодших школярів під контролем педагога, суспільно-корисна праця, колективна тематична діяльність, екскурсії тощо.

У процесі формування здорового способу життя **доцільно використовувати такі форми організації освітнього процесу:** індивідуальні та групові заняття, практичні семінари, навчальні ігри, самостійна діяльність молодших школярів під контролем педагога, суспільно-корисна праця, колективна тематична діяльність, екскурсії тощо.

(слайд 9). Отже, формування здорового способу життя має на меті створення належного освітнього середовища, застосування здоров'язберезувальних і здоров'яформуючих технологій у процесі навчання і виховання молодших школярів.

Отже, формування здорового способу життя має на меті створення належного освітнього середовища, застосування здоров'язбережувальних і здоров'яформуючих технологій у процесі навчання і виховання молодших школярів.

(слайд 10). Доповідь закінчено, дякую за увагу!

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Додаток К

Комплекс занять для формування у молодших школярів ціннісного ставлення до Батьківщини

№ п/п	Тема	Очікувані результати	Форма проведення
1-ий місяць			
Мета: створити умови для розвитку уявлень про природне та суспільне оточення людей			
1.	Розкажи сам про себе	Збагачення сімейних цінностей молодших школярів у процесі осмислення учнями ролі сім'ї у житті людини, формування поваги до членів сім'ї.	Класна година, підготовка до шкільної презентації портфоліо.
2.	Історія моєї сім'ї		Презентація проєктів «Історія моєї сім'ї» за активної участі батьків.
3.	Дружна родина – сильна Україна		Позакласний захід. Конкурс-виставка малюнків, участь у конкурсі плакатів «Один день з життя моєї мами».
4.	Традиції в моїй сім'ї		Проведення свята за активної участі батьків.
5.	У гостях у бабусі й дідуся		Етична бесіда, участь у творчому конкурсі, приуроченому до Дня людей похилого віку.
6.	Люблю я дідуся й бабусю		Участь у конкурсі проєктів «Люблю я дідуся й бабусю».
7.	Тато, мама, я – спортивна сім'я		Спортивне свято за активної участі батьків.
8.	Коли вся родина разом, то і душа на місці		Проведення свята за активної участі батьків.
2-ий місяць			
Мета: створити умови для вивчення природи, історії та культури Батьківщини та рідного краю (м. Харків)			
9.	Харків – перша столиця України	Формувати стійкі уявлення про історію міста.	Бесіда з елементами гри, дослідницька діяльність, участь у круглому столі «Ми – харків'яни!»
10.	Харківський військовий госпіталь	Підвищити рівень гордості за нашу	Відвідування військових до Дня захисника

		Батьківщину та рідне місто, прищепити повагу та любов до історичного минулого нашої країни.	України.
11.	Архітектурні пам'ятки міста		Бесіда, екскурсія по визначних місцях Харкова
12.	Навічно у пам'яті народу		Бесіда, цикл екскурсій музеями міста
3-й місяць			
Мета: створити умови для формування ціннісного ставлення до Батьківщини: любові до рідного міста та його мешканців			
13.	Я – українець! Я – харків'янин!	Розширення уявлень про країну, область та рідне місто. Розширення уявлень про самобутність українського народу. Розширення уявлень про народних героїв України минулого та сучасності.	Бесіда за елементами гри (віртуальна подорож). Дослідницька діяльність.
14.	Традиції і звичаї українського народу		Свято українських народних традицій.
15.	Народні українські ігри		Урок-гра.
16.	Українські народні пісні		Фольклорне свято.
17.	Степан Бандера – герой України		Дослідницька діяльність.
18.	Мої родичі – військові ЗСУ		Проектна діяльність.
4-ий місяць			
Мета: створити умови для закріплення ціннісного ставлення до Батьківщини			
19.	Моя країна – Україна	Формування і розвиток патріотичних почуттів, таких як: гордість, гуманізм, бажання зберегти і примножити багатство своєї Батьківщини. Сформувати стійкий інтерес до історичної спадщини країни, міста, сім'ї. Виховати почуття толерантності до людей інших національностей, особистих поглядів і переконань.	Бесіда, участь в акції «У здоровому тілі – здоровий дух».
20.	Історія держави – в пам'яті навіки!		Свято українських традицій.
21.	Україна – моя Батьківщина		Виставка малюнків.
22.	Мій внесок у розвиток країни		Участь у Всеукраїнській акції.
23.	Червона Книга України		Проектно-дослідна діяльність.
24.	Охороняти природу – значить охороняти Батьківщину		Проектно-дослідна діяльність.
25.	Батько наш Бандера – Україна мати		Конкурс читців української поезії.
26.	Україна – рідна мати моя		Патріотичне свято.

Фрагмент конспекту заняття № 21

Україна – моя Батьківщина

*Патріотизм – це коли ви вважаєте,
що ця країна краща за інші
тому, що ви тут народилися.
Бернард Шоу.*

Конспект заняття для учнів 4 класу «Україна – моя Батьківщина» спрямований на формування ціннісного ставлення молодших школярів до Батьківщини, а також на виховання в учнів любові до своєї Батьківщини, уточнює знання про символіку держави.

Цей захід може бути використаний вчителями та студентами в урочній та позакласній діяльності молодших школярів.

Мета:

- *предметна*: створити умови для формування знань на тему: Україна, Батьківщина; для розширення та уточнення знань учнів про державну символіку України.
- *метапредметна*: стимулювати розвиток пізнавального інтересу, розумової діяльності, творчих здібностей молодших школярів; провести колективну роботу на основі діяльності у колективі; створити умови для розвитку навичок вести діалог, робити висновки.
- *особистісна*: допомагати розвитку якостей особистості: гордості за свою Батьківщину, шанування державних символів.

Завдання:

- доповнити знання молодших школярів про символи своєї держави;
- розширити кругозір учнів;
- зацікавити у вивченні історії України;
- сприяти підвищенню почуття гордості за Батьківщину;
- розвивати громадянські та патріотичні почуття.

Заплановані результати:

- учні будуть знати основні визначення: Україна, Батьківщина;
- учні будуть вміти висловлювати свою думку;
- учні будуть вміти будувати спільну роботу у колективі, вести бесіду.

Етапи підготовки:

- попередньо повідомити про конкурс малюнків на тему «Україна – моя Батьківщина»;
- підготувати виставку виробів із різними видами розписів;
- підготувати з учнями вірші про Батьківщину та пісню «Молитва за Україну».

Навчальне видання

**ДовженкоТетяна Олексіївна
Небитова Ірина Андріївна
Шищенко Валентина Олексіївна**

**ПІДГОТОВКА ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПЕДАГОГІКИ
(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
другого року навчання зі спеціальності 013 – Початкова освіта)**

Методичні рекомендації

Відповідальний за випуск: О.А. Мкртічян

Комп'ютерна верстка: І.А. Небитова

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Підписано до друку 17.01.2024 Ум. друк арк. 2,1